

УНІВЕРСИТЕТ КИЇВ

КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ

ЗАТВЕРДЖЕНО
В.о. завідувача
кафедри менеджменту
Олеся БЕЗПАРТОЧНА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОСНОВИ НАЦІОНАЛЬНОГО СПРОТИВУ»

Рівень вищої освіти:	Перший (бакалаврський) рівень
Галузь знань:	D Бізнес, адміністрування та право
Спеціальність:	D3 Менеджмент
Освітня програма	Менеджмент

Київ – 2026

Робоча програма навчальної дисципліни **«Основи національного спротиву»** розроблена на основі навчальних планів ОП «Менеджмент» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності D3 Менеджмент галузі знань D Бізнес, адміністрування та право.

РОЗРОБНИК: Моїсєєнко Лариса Миколаївна, кандидат історичних наук, доцент кафедри соціально-гуманітарної підготовки.

РЕЦЕНЗЕНТ: Сорока Олександра Олександрівна, кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного, господарського та кримінального права.

ГАРАНТ ОП: Безпарточна Олеся Станіславівна, доктор філософії з галузі «Соціальні та поведінкові науки».

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто та схвалено кафедрою менеджменту (Протокол № 1 від 15 травня 2026 р.).

ВСТУП

Опис навчальної дисципліни (анотація). Вивчення навчальної дисципліни «Основи національного спротиву» відіграє важливу роль у формуванні готовності та спроможності громадян до захисту України, її незалежності та територіальної цілісності.

Дисципліна спрямована на виховання високої патріотичної свідомості, національної ідентичності та громадянської стійкості особистості в умовах сучасних безпекових загроз. У процесі навчання здобувачі вищої освіти опановують систему фундаментальних знань щодо правових, організаційних та військово-тактичних засад національного спротиву, а також набувають стійких практичних навичок для забезпечення життєдіяльності та виживання у кризових ситуаціях воєнного і техногенного характеру.

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма	заочна форма
Кількість кредитів – 5	Галузь знань D Бізнес, адміністрування та право	<u>Нормативна</u>	
Розділів – 1	Спеціальність: D3 Менеджмент	Рік підготовки	
Змістових розділів – 2		2-й	-
Індивідуальне завдання та презентація: 1		Семестр	
		4-й	-
		Лекції	
Загальна кількість годин – 150		60 год.	-
	Практичні		
Тижневе навантаження: аудиторних – 8 самостійної роботи студента – 2	Освітній рівень: Перший (бакалаврський) рівень	60 год.	-
		Самостійна робота	
		30 год.	-
		Вид контролю:	
		Диференційований залік	-

Предметом вивчення навчальної дисципліни є закономірності організації, розгортання та ведення загальнодержавного національного спротиву в Україні, а також комплекс правових, військово-тактичних, медичних, психологічних та інженерно-технічних заходів, спрямованих на захист суверенітету і територіальної цілісності держави в умовах воєнного стану.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення навчальної дисципліни пов'язане зі знаннями навчальних дисциплін, які викладаються на I курсі; інтегрується з дисциплінами українознавчого спрямування та з іншими дисциплінами на рівні використання фахової нормативної лексики (фахової термінології).

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни «Основи національного спротиву» є набуття здобувачами освіти компетентності формування національно-патріотичної свідомості, громадянської стійкості та набуття ними комплексу

теоретичних знань і практичних навичок, необхідних для виконання конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Основи національного спротиву» є:

- набуття знань про засадничі та правові аспекти національного спротиву;
- оволодіння навичками домедичної допомоги за протоколом MARCH;
- вивчення основ мінної безпеки та дій в умовах застосування зброї масового ураження;
- орієнтування на місцевості з використанням сучасних геоінформаційних систем;
- ознайомлення з порядком дій у кризових ситуаціях та основами виживання;
- формування психологічної стійкості та навичок протидії ІПСО.

1.3. **Компетентності та результати навчання**, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей**:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.
Загальні компетентності	ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства (зокрема, конституційний обов'язок щодо захисту Вітчизни), усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 11. Здатність до адаптації, саморегуляції та дії в новій кризовій або екстремальній ситуації. ЗК 16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК 6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо, сприяти забезпеченню заходів національного спротиву та цивільного захисту. СК 9. Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань. СК 13. Розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності. СК 14. Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності. СК 15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички, ухвалювати швидкі та відповідальні рішення в екстремальних і стресових умовах.

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

Програмні результати навчання	ПРН 1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства (включаючи конституційний обов'язок щодо захисту Вітчизни), усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
--------------------------------------	---

	ПРН 9. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи. ПРН 14. Ідентифікувати причини стресу, адаптувати себе та членів команди до стресової ситуації, знаходити засоби до її нейтралізації, ефективно управляти поведінкою персоналу в екстремальних умовах воєнного чи техногенного характеру. ПРН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.
--	---

Результати навчання:

Після опанування дисципліни студент повинен:

Знати:

- норми Закону «Про основи національного спротиву», правила воєнного стану, мобілізації та бронювання працівників;
- заходи безпеки поводження зі зброєю, її будову та засади дій у бою;
- алгоритм порятунку життя MARCH за міжнародними стандартами;
- види вибухонебезпечних предметів, правила поведінки на замінованих територіях та захист від зброї масового ураження;
- орієнтування на місцевості за картами/ГІС, правила радіообміну;
- методи протидії паніці, бойовому стресу та ворожим ІПСО;
- засади цивільного захисту, евакуації та безперервності бізнесу (Business Continuity).

Уміти:

- надавати допомогу за протоколом MARCH у критичних умовах;
- користуватися сучасними навігаційними системами та засобами зв'язку;
- виконувати базові дії зі стрілецькою зброєю та розрізняти мінні загрози;
- застосовувати тактичні навички для захисту та евакуації;
- протидіяти інформаційному впливу ворога.

Мати навички:

- зупинки критичних кровотеч (турнікети, тиснучі пов'язки) та відновлення дихання за протоколом MARCH;
- безпечного маніпулювання, прицілювання, швидкого перезаряджання та ведення прицільного вогню;
- визначення координат за топографічною картою, компасом, азимутом та за допомогою військових ГІС-додатків;
- роботи з радіостанціями, ведення радіообміну за правилами прихованого управління військами (ПУВ) та налаштування резервного зв'язку підприємства;
- візуального розпізнавання вибухонебезпечних предметів та маркування небезпечних ділянок місцевості;
- керування квадрокоптерами на комп'ютерних симуляторах для збору та аналізу інформації;
- психологічної саморегуляції в екстремальних умовах та нейтралізації панічних настроїв у трудовому колективі;
- розробки планів евакуації персоналу, організації цивільного захисту та забезпечення безперервності бізнес-процесів (Business Continuity Planning).

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин, 5 кредити ЄКТС. Зміст дисципліни структуровано в 2-х змістових розділах¹:

ЗМІСТОВИЙ РОЗДІЛ 1. ТЕОРТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ НАЦІОНАЛЬНОГО СПРОТИВУ І ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА НА МІСЦЕВОСТІ

Тема 1. Національний спротив

Шлях становлення нації, перспективи розвитку держави, історія захисту України, формування національної ідентичності, бойовий шлях українського війська.

Тема 2. Міжнародне гуманітарне право

Норми та принципи: Правила ведення війни, заборонені засоби і методи ведення війни, захист цивільного населення та жертв збройних конфліктів, права військовополоненого й інтернованої особи та правила поводження з ними. Визначення окупованої території, відповідальність окупанта, захист населення, гуманітарні потреби, право власності, зміна демографії. Основи діяльності міжнародного руху червоного хреста та червоного півмісяця.

Тема 3. Психологічна підготовка та стійкість

Прийоми, методи та способи саморегуляції психіки, особливості впливу стресових факторів на психіку людини, дезадаптивні стани людської психіки, які виникають у відповідь на стрес та їх види (істерика, паніка, агресія, ступор). Диференціація стресових станів людини в умовах бойових дій, в окупації, на підконтрольній державі території. Подолання страху та паніки.

Тема 4. Домедична допомога

Основи і принципи надання домедичної допомоги. Склад індивідуальної медичної аптечки. Техніка накладання турнікету та імпровізованих джгутів. Способи зупинки видів кровотеч, забезпечення прохідності дихальних шляхів, допомога при травмах грудної клітки, внутрішніх органів, кінцівок, профілактика захворювань і травматизму. Способи переміщення постраждалого.

Тема 5. Тактична підготовка²

Індивідуальна та групова тактика: Дії солдата в бою. Способи пересування на

¹ Студенти з особливими освітніми потребами замість практичних занять навчальної дисципліни, що наносять шкоду або становлять загрозу їх фізичному стану або стану здоров'я, вивчають за вибором теоретичні заняття дисципліни понад обсяг, визначений Розподілом навчального часу.

² Студенти, віровчення яких забороняє використовувати зброю, замість тем Вогневої та Тактичної підготовки вивчають Військово- або безпеково-орієнтовану фахову компетентність понад обсяг, визначений Розподілом навчального часу.

полі бою, дії під час вогневого ураження ворога, робота в «двійках», порядок зайняття та зміни вогневої позиції.

Тема 6. Вогнева підготовка³

Маніпуляції з АК/AR системами, правила безпеки, прицілювання, коригування вогню та усунення несправностей стрілецької зброї.

Проведення практичних стрільб, виконання вогневих вправ та використання стрілецької зброї і боєприпасів здійснюються відповідно до вимог Курсу стрільб зі стрілецької зброї і бойових машин КРП 03.032.056 – 2018 (01).

Тема 7. Військова топографія, навігація і орієнтування на місцевості

Робота з картами, орієнтування на місцевості та при поганих погодних умовах (в умовах обмеженої видимості), визначення точки стояння, сторін горизонту, орієнтирів і відстаней до об'єктів. Порядок руху за азимутом, способи дотримання напрямку руху і подолання (обходу) перешкод.

Тема 8. Інженерна підготовка та мінна безпека

Мінна безпека: Основи мінної безпеки. Класифікація вибухонебезпечних предметів, демаскуючі ознаки вибухових засобів. Порядок дій при виявленні мін і вибухонебезпечних предметів.

Фортифікація: Інженерне облаштування позицій, маршрутів та маскування. Використання властивостей місцевості. Види інженерних загороджень, основні засоби і способи їх подолання.

Тема 9. Зв'язок та передавання інформації

Принципи роботи доступних засобів зв'язку. Правила радіообміну, робота з радіостанціями малої потужності. Використання стандартів зв'язку та телекомунікаційних протоколів.

Захист інформації в цифрових мережах, використання супутникового зв'язку.

Тема 10. Зброя масового ураження.

Види радіаційного, хімічного, біологічного зараження та захист від них, види зброї масового ураження та радіаційних, хімічних небезпечних об'єктів, порядок дій на зараженій місцевості.

Розпізнання ознак застосування ядерної зброї, хімічної атаки і бойових біологічних речовин, діяти на зараженій ділянці місцевості.

Тема 11. Виживання та спеціальна підготовка

Дії за сигналами оповіщення та під час обстрілів. Добування і очищення води, розведення вогню, приготування їжі в екстремальних умовах, захист від переохолодження, спорудження і обладнання укриттів, маскування розташування і слідів перебування.

³ Студенти, віровчення яких забороняє використовувати зброю, замість тем Вогневої та Тактичної підготовки вивчають Військово- або безпеково-орієнтовану фахову компетентність понад обсяг, визначений Розподілом навчального часу.

ЗМІСТОВИЙ РОЗДІЛ 2. ВІЙСЬКОВО- АБО БЕЗПЕКОВО-ОРІЄНТОВАНА ФАХОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ

Тема 12. Сучасні військові технології, роботизація та безпілотні літальні апарати (наземні роботизовані комплекси, безпілотні надводні апарати).

Технічні характеристики різновиди та призначення безпілотних (роботизованих) систем, основні компоненти конструкції та технічні параметри БпЛА (НРК, БНА), основи і правила управління дронами, заборонені зони та рекомендації щодо безпеки.

Тема 13. Військово- або безпеково-орієнтована фахова компетентність.

Застосування фахових знань у контексті національного спротиву (національна безпека; правоохоронна діяльність; кібербезпека; захист інформації; державна пропаганда, протидія ворожій пропаганді; основи стратегічної комунікації; основи лідерства, процедура формування і прийняття управлінських рішень; дії державних органів та населення в умовах стану війни, правових режимів воєнного і надзвичайного стану та державного кордону, надзвичайних і кризових ситуацій, в зонах надзвичайної екологічної ситуації; мобілізаційна підготовка та мобілізація; робота з персоналом, рекрутинг; обробка даних; логістика; транспорт; інженерія; іноземні мови; капеланство; фізична культура і спорт; тощо).

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових розділів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	сз	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7
ЗМІСТОВИЙ РОЗДІЛ 1. ТЕОРТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ НАЦІОНАЛЬНОГО СПРОТИВУ І ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА НА МІСЦЕВОСТІ						
Тема 1. Національний спротив	4	2	-	-	-	2
Тема 2. Міжнародне гуманітарне право	4	2	-	-	-	2
Тема 3. Психологічна підготовка та стійкість	6	2	2	-	-	2
Тема 4. Домедична допомога	26	10	12	-	-	4
Тема 5. Тактична підготовка	16	8	6	-	-	2
Тема 6. Вогнева підготовка (основи)	20	6	12	-	-	2
Тема 7. Військова топографія, навігація і орієнтування на місцевості	12	4	6	-	-	2
Тема 8. Інженерна підготовка та мінна безпека	12	4	6	-	-	2
Тема 9. Зв'язок та передавання інформації	6	2	2	-	-	2
Тема 10. Зброя масового ураження	6	2	2	-	-	2

Тема 11. Виживання та спеціальна підготовка	8	2	4	-	-	2
Разом за змістовим розділом 1	120	44	52	-	-	24
ЗМІСТОВИЙ РОЗДІЛ 2. ВІЙСЬКОВО- АБО БЕЗПЕКОВО-ОРІЄНТОВАНА ФАХОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ						
Тема 12. Сучасні військові технології, роботизація та БпЛА (НРК, БНА)	16	6	6			4
Тема 13. Військово- або безпеково-орієнтована фахова компетентність	14	10	2			2
Разом за змістовим розділом 2	30	16	8			6
Усього годин	150	60	60			30

4. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна
1.	Національний спротив	2
2.	Міжнародне гуманітарне право	2
3.	Психологічна підготовка та стійкість	2
4.	Домедична допомога	10
5.	Тактична підготовка	8
6.	Вогнева підготовка (основи)	6
7.	Військова топографія, навігація і орієнтування на місцевості	4
8.	Інженерна підготовка та мінна безпека	4
9.	Зв'язок та передавання інформації	2
10.	Зброя масового ураження	2
11.	Виживання та спеціальна підготовка	2
12.	Сучасні військові технології, роботизація та БпЛА (НРК, БНА)	6
13.	Військово- або безпеково-орієнтована фахова компетентність	10
Разом:		60

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна
1.	Національний спротив	-
2.	Міжнародне гуманітарне право	-
3.	Психологічна підготовка та стійкість	2
4.	Домедична допомога	12
5.	Тактична підготовка	6
6.	Вогнева підготовка (основи)	12
7.	Військова топографія, навігація і орієнтування на місцевості	6
8.	Інженерна підготовка та мінна безпека	6
9.	Зв'язок та передавання інформації	2
10.	Зброя масового ураження	2
11.	Виживання та спеціальна підготовка	4
12.	Сучасні військові технології, роботизація та БпЛА (НРК, БНА)	6
13.	Військово- або безпеково-орієнтована фахова компетентність	2
Разом:		60

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість
		годин Денна
1	Національний спротив	2
2	Міжнародне гуманітарне право	2
3	Психологічна підготовка та стійкість	2
4	Домедична допомога	4
5	Тактична підготовка ³	2
6	Вогнева підготовка (основи) ³	2
7	Військова топографія, навігація і орієнтування на місцевості	2
8	Інженерна підготовка та мінна безпека	2
9	Зв'язок та передавання інформації	2
10	Зброя масового ураження	2
11	Виживання та спеціальна підготовка	2
12	Сучасні військові технології, роботизація та БпЛА (НРК, БНА)	4
13	Військово- або безпеково-орієнтована фахова компетентність	2
Разом:		30

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Кожен здобувач освіти зобов'язаний підготувати індивідуальне завдання та презентувати його за однією з тем, передбачених для самостійного опрацювання, з подальшим обговоренням її результатів під час семінарського заняття. Тематика визначається викладачем або обирається студентом із погодженням керівника.

Перелік тем для індивідуального завдання:

1. Закон України «Про основи національного спротиву» та його роль у зміцненні обороноздатності держави.
2. Історичний досвід українського руху опору у XX столітті та його уроки для сучасності.
3. Міжнародний досвід організації тотальної оборони (на прикладі Швейцарії, Фінляндії чи Ізраїлю).
4. Завдання, структура та роль Сил територіальної оборони ЗСУ в сучасній війні.
5. Правовий статус, порядок створення та функціонування добровольчих формувань територіальних громад (ДФТГ).
6. Взаємодія Сил територіальної оборони з іншими складовими Сил оборони та місцевою владою.
7. Форми та методи ведення партизанської війни та підпільної діяльності в сучасних умовах.
8. Ненасильницький цивільний спротив, бойкот та саботаж на тимчасово окупованих територіях.
9. Правила конспірації, безпеки та виживання для учасників руху опору в тилу ворога.
10. Методи розпізнавання та протидії ворожим інформаційно-психологічним операціям (ІПСО) й пропаганді.
11. Роль ІТ-армії та участь цивільного населення у кіберспротиві й захисті цифрового простору.

12. Цифрова гігієна та правила безпечного використання гаджетів і месенджерів в умовах воєнного стану.
13. Мінна безпека: класифікація вибухонебезпечних предметів та правила поведінки при їх виявленні.
14. Основи тактичної медицини: алгоритм MARCH для надання домедичної допомоги в умовах бойових дій.
15. Алгоритм дій цивільного населення під час повітряних тривог, артилерійських обстрілів та бомбардувань.
16. Організація цивільного захисту на рівні підприємства, закладу освіти або житлового будинку.
17. Інженерне обладнання позицій та основи маскування об'єктів і особового складу.
18. Психологічна стійкість під час війни: методи подолання паніки, страху та стресу.
19. Роль волонтерського руху як невід'ємної складової національного спротиву.
20. Підготовка до виживання в екстремальних умовах (тривала відсутність світла, води, зв'язку).

8. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Опрацювання навчального матеріалу в межах тем, винесених на самостійну роботу, відповідно до навчального плану дисципліни.
2. Підготовка до практичних (семінарських) занять на основі рекомендованих джерел та питань для обговорення.
3. Виконання індивідуального завдання у формі реферату або мультимедійної презентації з подальшим представленням результатів на семінарському занятті.

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Вивчення дисципліни «Основи національного спротиву» ґрунтується на засадах оборонної доктрини України, сучасних військово-стратегічних підходах та аналізі актуального бойового досвіду. Зміст курсу розглядається крізь призму міждисциплінарного аналізу, розвитку тактичного мислення, стресостійкості та формування свідомої громадянської позиції щодо захисту суверенітету держави. Навчальний процес поєднує теоретичну підготовку та здобуття прикладних навичок. Він реалізується у форматі лекцій, практичних (симуляційних) занять, самостійної роботи та виконання індивідуального завдання. У навчальному процесі активно використовуються цифрові ресурси: інтерактивні карти, симулятори, електронні військові посібники, платформи відкритого доступу, мультимедійні навчальні матеріали з мінної безпеки та тактичної медицини, що сприяють розвитку самостійної військово-технічної та пізнавальної діяльності здобувачів. Застосовуються методи навчання, безпосередньо адаптовані до цілей дисципліни та очікуваних результатів: Пояснювально-ілюстративний метод забезпечує первинне засвоєння базових понять оборонного законодавства, структури Сил оборони та алгоритмів безпеки через лекційний матеріал, тактичну візуалізацію та ІКТ. Метод

проблемного викладу спрямований на моделювання ситуацій критичних загроз воєнного характеру. Він залучає студентів до оперативного пошуку рішень, що стимулює когнітивну активність, швидку адаптацію та розвиток аналітичного мислення в екстремальних умовах. Евристичний (частково-пошуковий) метод та метод кейс-стаді передбачають самостійне розв'язання ситуаційних завдань із цивільного захисту, організації спротиву та протидії інформаційним загрозам. Це сприяє формуванню практичних навичок безпеки. Лекційні заняття розкривають теоретичний зміст ключових тем, окреслюють правові основи національного спротиву, структуру ТрО та руху опору, а також формують чітке розуміння системи тотальної оборони держави. Практичні (семінарські) заняття орієнтовані на відпрацювання алгоритмів дій у надзвичайних ситуаціях, аналіз оборонних кейсів, проведення дискусій щодо інформаційної безпеки, роботу з топографічними та тактичними схемами, а також представлення індивідуальних завдань. Самостійна робота студентів спрямована на поглиблене опрацювання змістових модулів, підготовку до практичних занять, розробку індивідуальних проєктів чи рефератів, а також забезпечує готовність до складання підсумкового контролю. Матеріал, передбачений для самостійного опрацювання, є обов'язковим для засвоєння та перевіряється поряд із аудиторним змістом дисципліни.

10. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Відповідно до плану вивчення дисципліни «Основи національного спротиву» передбачається проведення поточного, тематичного контролю та самоконтролю:

Поточний контроль здійснюється під час практичних (семінарських) занять і в процесі самостійної роботи. Він включає усне та письмове опитування, експрес-тестування, обговорення ключових тем оборонного законодавства, оцінювання участі в дискусіях, перевірку результатів опрацювання військових настанов та рекомендованої літератури. Окремим елементом є оцінювання правильності та оперативності виконання практичних нормативів (моделювання алгоритмів безпеки, надання домедичної допомоги тощо), а також виконання індивідуального завдання у вигляді презентації, проєкту чи реферату з подальшим представленням і обговоренням його на занятті.

Підсумковий контроль реалізується у формі диференційованого заліку.

Методи контролю:

Оцінювання знань та активності під час практичних (семінарських) занять: аналіз тактичних і безпекових кейсів, участь у дискусіях з інформаційної безпеки, аргументовані відповіді, аналітичні висновки щодо оборонних процесів.

Оцінювання практичних навичок: демонстрація алгоритмів дій в екстремальних ситуаціях, володіння протоколами цивільного захисту, мінної безпеки та домедичної допомоги (алгоритм MARCH).

Виконання індивідуального завдання: підготовка та представлення презентації чи дослідження за однією з тем курсу з обов'язковим обговоренням актуальних питань національного спротиву у форматі групової дискусії.

Проведення підсумкового диференційованого заліку: комплексне оцінювання теоретичних знань та практичних компетентностей, що охоплюють увесь зміст дисципліни.

11. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Формою підсумкового контролю є диференційований залік, який складається очно в період призначений згідно з затвердженим навчальним планом і розкладом або за індивідуальним графіком.

Основні теоретичні питання курсу:

1. Воєнна доктрина України та концепція всеохоплюючої оборони держави.
2. Сутнісна характеристика та мета Закону України «Про основи національного спротиву».
3. Визначення базових понять: «національний спротив», «територіальна оборона», «рух опору».
4. Складові сили та засоби системи національного спротиву України.
5. Повноваження Кабінету Міністрів України та Верховної Ради у сфері організації спротиву.
6. Роль та завдання Головнокомандувача ЗСУ та Сил спеціальних операцій (ССО) в управлінні рухом опору.
7. Порядок фінансування та матеріально-технічного забезпечення заходів національного спротиву.
8. Історичні витоки українського підпілля та партизанського руху у ХХ столітті.
9. Концепція «тотальної оборони» у країнах НАТО та Європи: порівняльний аналіз.
10. Досвід Швейцарії, Фінляндії та Ізраїлю в організації залучення цивільного населення до оборони.
11. Структура, підпорядкування та основні завдання Сил територіальної оборони ЗСУ.
12. Розмежування понять: «військова складова» та «цивільна складова» територіальної оборони.
13. Правовий статус, права та обов'язки військовослужбовців Сил ТрО.
14. Добровольчі формування територіальних громад (ДФТГ): порядок створення та правова основа.
15. Особливості застосування та вимоги до особистої зброї членів ДФТГ.
16. Повноваження зон (районів) територіальної оборони та роль місцевих державних адміністрацій.
17. Порядок взаємодії Сил ТрО з Національною поліцією, Національною гвардією та ДСНС.
18. Завдання ТрО щодо охорони та оборони стратегічно важливих об'єктів інфраструктури.
19. Особливості ведення оборонного бою підрозділами ТрО в умовах міської забудови.
20. Організація логістики, тилового забезпечення та медичної евакуації в підрозділах ТрО.
21. Мета, завдання та правові підстави розгортання руху опору на тимчасово окупованих територіях.
22. Таємність та конспірація як базові принципи організації підпільної діяльності.
23. Класифікація форм спротиву: збройний, ненасильницький (цивільний), інформаційний.

- 24.Способи організації зв'язку та передачі інформації в умовах щільного контролю ворога.
- 25.Методи цивільного саботажу, бойкоту та психологічного тиску на окупаційну владу.
- 26.Заходи безпеки та захисту персональних даних патріотів у зонах високого ризику.
- 27.Правовий статус учасників руху опору згідно з нормами Міжнародного гуманітарного права.
- 28.Способи виявлення та протидії колабораціонізму на місцевому рівні.
- 29.Поняття та структура інформаційно-психологічних операцій (ІПСО) противника.
- 30.Основні маркери дезінформації, фейків та маніпуляцій у сучасному медіапросторі.
- 31.Інструменти та методи перевірки достовірності інформації (фактчекінг).
- 32.Поняття кібервійни: роль ІТ-армії та кіберволонтерів у захисті критичної інфраструктури.
- 33.Правила цифрової гігієни та безпеки використання месенджерів в умовах воєнного стану.
- 34.Захист від фішингу, шкідливого програмного забезпечення та витоку персональних даних.
- 35.Права та обов'язки громадян України у сфері цивільного захисту під час воєнного стану.
- 36.Алгоритм дій населення при сигналі «Повітряна тривога» та загрозі артилерійського обстрілу.
- 37.Види загрози застосування зброї масового ураження (ядерна, хімічна, біологічна) та правила захисту.
- 38.Сучасні види вибухонебезпечних предметів (міни, снаряди, касетні елементи) та їх класифікація.
- 39.Правила поведінки та алгоритм дій при виявленні підозрілих або вибухонебезпечних предметів.
- 40.Поняття та структура міжнародного тактичного протоколу ТССС та алгоритму MARCH.
- 41.Теоретичні основи зупинки критичних кровотеч: види турнікетів та правила їх накладання.
- 42.Ознаки та домедична допомога при порушенні прохідності дихальних шляхів і пневмотораксі.
- 43.Види шоківих станів при пораненнях та заходи щодо їх запобігання.
- 44.Психологічні аспекти виживання: природа паніки, гострого стресу та методи саморегуляції.
- 45.Основи топографії та орієнтування на місцевості без використання електронних приладів.

12. СХЕМА НАРАХУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточне оцінювання знань студентів проводиться протягом семестру у

наступних формах:

- усного опитування студентів на заняттях та оцінки рівня їх знань;
- експрес-опитування (в усній чи письмовій формі).

Загальна оцінка знань студентів за поточним контролем

Результати поточного контролю знань студентів в цілому (за усіма формами робіт) оцінюються в діапазоні від **0** до **60** балів.

Підсумкове оцінювання знань студентів

Підсумкове оцінювання знань студентів проводиться у формі диференційованого заліку.

Критерії оцінювання знань під час диференційованого заліку

Максимальна кількість балів, яку можна отримати на заліку складає 40 балів (див. табл. 12.1).

Таблиця 12.1

Розподіл балів оцінювання при підсумковому контролі

Оцінка в балах за поточне оцінювання	Оцінка в балах за підсумкове оцінювання	Оцінка за національною шкалою
54-60	36-40	Відмінно
45-53	30-35	Добре
36-44	24-29	Задовільно
менше 36	менше 24	Незадовільно

Критерії оцінювання відповіді на теоретичні питання на заліку:

1. Повна відповідь на питання, яка оцінюється **«відмінно»**, повинна відповідати таким вимогам:

- розгорнутий, вичерпний та системний виклад змісту порушеної у питанні воєнно-безпекової, правової або тактичної проблеми;
- повний перелік необхідних для розкриття змісту питання нормативно-правових актів (Законів України, урядових постанов), військових понять, термінів та оборонних категорій;
- здатність здійснювати порівняльний аналіз різних тактичних підходів, оборонних концепцій, міжнародного досвіду тотальної оборони та самостійно робити логічні висновки й узагальнення;
- уміння користуватись методами аналізу безпекових загроз, воєнно-політичних процесів, а також безпомилково характеризувати алгоритми дій та заходи захисту в екстремальних умовах і ситуаціях критичного ризику;
- демонстрація здатності обґрунтовувати й аргументувати власне ставлення до методів організації спротиву, протидії ворожим ІПСО та розв'язання ситуаційних оборонних кейсів;
- Використання актуальних фактичних даних, точне знання хронології та етапів розвитку українського руху опору, орієнтування в сучасних видах озброєння, засобах зв'язку та стандартах домедичної допомоги (протокол TCCC/MARCH), що підтверджують тези відповіді.

2. Відповідь на питання оцінюється **«добре»**, якщо:

- порівняно з відповіддю на найвищий бал, не зроблено вичерпного розкриття хоча б одного з пунктів, вказаних вище (якщо він явно потрібний для повного

аналізу питання);

- при розкритті змісту питання в цілому правильна відповідь містить окремі неточності або незначні помилки під час використання цифрового й технічного матеріалу (наприклад, техніко-тактичних характеристик зброї, калібрів, часових нормативів чи маркування вибухонебезпечних предметів).

3. Відповідь на питання оцінюється **«задовільно»**, якщо:

- порівняно з відповіддю на найвищий бал, не зроблено розкриття чотирьох чи більше пунктів, зазначених у загальних вимогах до нього;

- одночасно присутні чотири чи більше типи недоліків, які свідчать про поверхневе володіння матеріалом теми;

- висновки, зроблені під час відповіді, суперечать чинній оборонній доктрині України, нормам Міжнародного гуманітарного права або базовим алгоритмам безпеки цивільного захисту за відсутності переконливих аргументів у відповіді;

- характер відповіді дає підстави стверджувати, що здобувач освіти не зовсім правильно зрозумів зміст питання чи сутність воєнної загрози, не знає правильного алгоритму дій і тому не відповів по суті, допустивши грубі помилки у понятійному апараті дисципліни.

Під час оцінювання відповіді на окреме питання додатково враховуються допущені недоліки та помилки, якими вважаються неохайне оформлення роботи (не загальноприйняті скорочення, незрозумілий почерк, використання олівців замість чітких чорнил) (мінус 2 бали).

З урахуванням вищевикладеного результати заліку оцінюються в діапазоні від **0** до **40** балів для студентів.

Загальна підсумкова оцінка з дисципліни складається з суми балів за результати поточного контролю знань та за виконання завдань, що виносяться на залік. Загальна підсумкова оцінка не може перевищувати **100 балів**.

Загальна підсумкова оцінка в балах, за національною шкалою та за шкалою ЄКТС заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента (див. табл. 12.2).

Таблиця 12.2

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка а ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту(диференційованого заліку), курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
66-73	D	задовільно	
60-65	E		
30-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-29	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Робоча програма дисципліни.
2. Плани лекцій, семінарських та практичних (симуляційних) занять, а також завдання для самостійної роботи студентів.
3. Підручники, навчально-методичні посібники, військові настанови, стандартизовані протоколи (TCCC/MARCH) та офіційні електронні ресурси.
4. Мультимедійні навчальні матеріали, навчально-демонстраційні відеофільми (відеоінструкції з такмеду та мінної безпеки), інтерактивні карти, а також документальні та аналітичні фільми про сучасні методи ведення гібридної війни та історію українського руху опору.
5. Комплект тестових завдань, ситуаційних кейсів та теоретичних питань для підсумкового контролю знань студентів

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Нормативно-правові акти (Базове законодавство)

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР.
2. [Про основи національного спротиву](#): Закон України від 16.07.2021 № 1702-ІХ.
3. [Про внесення зміни до Закону України "Про основи національного спротиву" щодо використання бойового досвіду учасників бойових дій](#): Закон України від 26.03.2025 № 4331-ІХ.
4. Про оборону України: Закон України від 06.12.1991 № 1932-ХІІ.
5. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII.
6. Порядок організації та здійснення загальновійськової підготовки громадян України до національного спротиву: Постанова Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 № 1443.

Навчальні видання, підручники та збірники

1. Ковальський В. Національний український спротив. Законодавство. Роз'яснення. Зразки документів. — К.: Юрінком Інтер.
2. [Медичний захист військ: навчальний посібник](#) / С. О. Гур'єв, Ю. В. Шкатула, В. П. Печиборщ та ін. — Суми: СумДУ.
3. Екстрена та невідкладна медична допомога. Том І: допомога травмованим на догоспітальному етапі: національний підручник / В. О. Крилюк, С. О. Гур'єв, А. А. Гудима та ін. — К.
4. Захист України. Рівень стандарту: підручник для 10 класу / М. М. Фука та ін. [Засади національного спротиву](#). — Тернопіль: Астон.
5. Довідник цивільного населення в умовах надзвичайних ситуацій та воєнного стану / Державна служба України з надзвичайних ситуацій (ДСНС). — К.

Стандарти та військові настанови (Домедична й тактична підготовка)

1. Рекомендації з надання домедичної допомоги в умовах бойових дій / Керівництво TCCC (Tactical Combat Casualty Care) для всіх військовослужбовців (TCCC-ASM). — Офіційні стандарти ЗСУ.
2. Алгоритм MARCH: Настанови та протоколи першого рівня надання допомоги пораненим на полі бою (Комітет TCCC).

3. Стандарти безпечного поводження зі стрілецькою зброєю та заходи безпеки при виявленні вибухонебезпечних предметів (Мінна безпека) — Навчальні матеріали Центрів підготовки громадян до національного спротиву.

15. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Центр національного спротиву (ССО ЗСУ) – mod.gov.ua.
2. Офіційний портал Сил територіальної оборони ЗСУ – mil.gov.ua.
3. Центр протидії дезінформації при РНБО України – <https://cpd.gov.ua>.
4. Освітня платформа Prometheus – <https://prometheus.org.ua>.
онлайн-курс «Базова підготовка до національного спротиву».
онлайн-курс «Домедична допомога в умовах бойових дій / ТССС».
5. Освітня платформа EdEra – edera.com.ua.
онлайн-курс «Дистанційний курс з мінної безпеки та цивільного захисту».
6. Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки – <https://spravdi.gov.ua>.
7. Державна служба України з надзвичайних ситуацій (ДСНС) – <https://dsns.gov.ua>.
8. Український мілітарний портал – <https://mil.in.ua>